

Anbefalinger vedr. Byrådets strategispør - En kommune hvor alle er med

Byrådet har den 2. oktober 2019 godkendt kommissorium for arbejdet med strategisporet- En kommune hvor alle er med. Strategisporet er en del af Byrådets udviklingspolitik 2017-2021.

For at fastholde det tværgående politiske følgeskab til arbejdet er det forankret i en arbejdsgruppe bestående af to udvalgsmedlemmer fra henholdsvis Socialudvalget, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget.

Da arbejdet med strategisporet er forankret i Socialudvalget har arbejdsgruppen fremsendt nedenstående anbefalinger til Socialudvalget med henblik på behandling i Byrådet.

Kommissoriet

I kommissoriet er fastlagt nedenstående fem opgaver for de tre udvalgs arbejde med strategisporet. Arbejdsgruppen har igennem perioden januar 2020- april 2021 arbejdet med opgaverne.

1. Afklaring af om strategisporet giver anledning til revision af de gældende politikker, som udvalgene er ansvarlige for.

Arbejdsgruppen har udarbejdet dagsordenspunkter til Socialudvalget, Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget, hvor de anmodes om, at de i forbindelse med deres almindelige politikkontrol i 2020 overvejer, om de enkelte politikker på udvalgenes områder lever op til og favner tankerne i strategisporet- En kommune hvor alle er med.

Udvalgene skal på baggrund af deres politikkontrol beslutte, om den giver anledning til yderligere handlinger i de enkelte udvalg eller i flere udvalg sammen.

Anbefaling fra arbejdsgruppen:

Med udgangspunkt i udvalgenes arbejde med strategisporet i forbindelse med politikkontrollen anbefaler arbejdsgruppen,

- at Socialudvalget, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget fortsat har opmærksomhed på, at de enkelte politikker på udvalgenes områder lever op til og favner tankerne i strategisporet- En kommune hvor alle er med.
- at Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget inddrager tankerne fra strategisporet samt anbefalingerne fra arbejdsgruppen i udvalgenes fælles arbejde med trivsel i ungelivet.
- at tankerne fra strategisporet samt arbejdsgruppens anbefalinger medtages i Byrådets arbejdet med situationsbilledet i forbindelse med budgetprocessen for budget 2022, og kobler sig til Center for Frivillighed og Fællesskab, så man understøtter foreningernes arbejde med at hjælpe borgere ind i fællesskabet samt understøtter fællesskaber for de borgere, der fungerer udenfor foreningerne.

2. Sikre rammerne for bedre kommunikation og tæt dialog med borgerne i målgruppen så deres input kan bruges i arbejdet med politikkontrol og politikformulering, herunder at:

- **inddrage Byrådet i forhold til spørgsmålene om der i Skanderborg Kommune skal laves en politik for socialt udsatte og etableres et råd for socialt udsatte.**

Arbejdsgruppen har ligeledes bedt Socialudvalget, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget om at melde tilbage til Socialudvalget, hvorvidt udvalgene finder, at arbejdet med strategisporet kan indarbejdes, eller om der er behov for udarbejdelse af en politik for udsatte.

Arbejdsgruppen har herudover indhentet og drøftet viden om udsatteråd fra Rådet for Socialt Udsatte samt indhentet og drøftet erfaringer fra sammenlignelige kommuner med udsatteråd.

Anbefaling fra arbejdsgruppen:

På baggrund af tilbagemeldingerne fra fagudvalgene samt ud fra arbejdsgruppens drøftelser af den indhentede viden og erfaringer med Udsatteråd anbefaler arbejdsgruppen,

- at Byrådet i styrelsesvedtægten arbejder med,
 - at Handicaprådet udvides med flere brugerrepræsentanter fra psykiatrien evt. fra brugerråd eller lignende samt evt. med repræsentant fra Højvangen
 - at Handicaprådet ændrer navn til Handicap- og Psykiatriråd
 - at det i beskrivelsen af Rådets opgaver og formål gøres tydeligere, at Rådet kan fungere som inspirator for Byrådet, som kan udvikle forslag samt kvalificere og give input
- at Socialudvalget hvert år sikrer, at der arrangeres praktikbesøg for Byrådet hos de opsøgende medarbejdere, gadesygeplejerske og Rusmiddelcenter.
- at Socialudvalget sikrer, at der efter gennemførte praktikbesøg afvikles et temamøde for i Byrådet, hvor blandt andre de opsøgende medarbejder inviteres til en drøftelse, da de ofte ser hele familierne i deres arbejde.
- at Socialudvalgets, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalgets samt Undervisnings- og Børneudvalgets politikkontrollerende arbejde blandt andet sker ved at mødes med brugerbestyrelser, deltage på brugermøder samt ved at deltage i praktikbesøg og dialogmøder, hvor udvalgsmedlemmerne kommer med ud i den kommunale praksis eller indhenter viden fra kommunens opsøgende medarbejdere, som kender borgerne.
- at Socialudvalget, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget medtager aspekterne fra strategisporet i udvalgenes almindelige politikkontroller, og at der i forbindelse med politikkontrollerne er særligt fokus på at indgå i dialog med målgruppen af borgere, der har komplekse og ofte mangfoldige problemstillinger med behov for professionelle og specialiserede indsatser.
- at der ikke laves en politik for udsatte.
- at der ikke laves et råd for udsatte.
- at administrationen i Skanderborg Kommune igennem organisationsændringen – 'Klar til Fremtiden', med samling af de frivillige kræfter i civilsamfundet og på

kultur- og fritidsområdet indgår i samarbejde med foreninger, råd, nævn m.fl. om at understøtte medborgerskabet i lokalområder.

3. Indgå i dialog med relevante aktører i lokalområderne og sikre et bredt kendskab til de kommunale ressourcer og indsatser, så man kan understøtte medborgerskabet i de nære lokalområder, hvor man kan hjælpe nye ind i de eksisterende fællesskaber.

Arbejdsgruppen har jf. nedenstående beskrivelse af målgruppen valgt at målrette indsatsen, så der er fokuseret på de helt unge 16-29-årige og de ældste ældre +85 år. Der er særligt opmærksomhed på borger med anden etnisk baggrund, er psykisk sårbare eller står udenfor uddannelse eller arbejdsmarkedet.

Seniorrådet har igennem en bred og involverende proces arbejdet med, hvordan man i de nære lokalområder kan understøtte medborgerskabet og hjælpe nye ind i de eksisterende fællesskaber. I Seniorrådets arbejde er både de frivillige og de kommunale ressourcer blevet inddraget.

Arbejdsgruppen har afviklet et virtuelt dialogmøde med særligt fokus på de helt unge 16-29-årige og med opmærksomhed på de unge, der har anden etnisk baggrund, er psykisk sårbare eller står udenfor uddannelse eller arbejdsmarkedet.

Til mødet deltog en meget bred vifte af organisationer, foreninger, råd samt kommunale aktører, som sammen drøftede:

1. Hvad der er det vigtigste at have fokus på, hvis flere 16-29-årige skal med i fællesskabet?
2. Hvad de kunne gøre for at flere 16-29-årige kommer med i fællesskabet?
3. Hvem vil det være relevant at gøre noget sammen med? (både kommunale aktører og andre aktører i civilsamfundet)

Formålet med mødet var at give arbejdsgruppen indsigt og viden, om konkrete tiltag, der kan understøtte medborgerskabet i lokalområder, så flere 16-29-årige kan blive en del af fællesskabet.

Anbefaling fra arbejdsgruppen:

På baggrund af drøftelserne på dialogmødet samt ud fra arbejdsgruppens øvrige arbejde med strategisporet anbefaler arbejdsgruppen,

- at Socialudvalget fortsat understøtter og udbygger samarbejdet med Seniorrådet omkring tankerne i strategisporet og indsatsen for ensomme ældre.
- at Seniorrådets metode i arbejdet med ensomme ældre udbredes i forhold til Socialudvalgets, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalgets samt Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med de øvrige identificerede målgrupper, der er i risiko for at opleve svær ensomhed samt at føle sig udenfor fællesskabet. Dette så der fokuseres på:
 - at arbejdet sker i de nære lokalområder, hvor man samler de aktive kræfter lokalt i de områder, hvor folk bor
 - at skabe relationer og kontakt til dem, der er uden for fællesskabet, så man hjælper flere ind
 - at der arbejdes med at understøtter de eksisterende lokale foreninger og frivillige i at opsøge og hjælpe nye ind i fællesskaberne
 - at der i arbejdet med relationerne arbejdes ud fra en forståelse af, at man ønsker flere med, fordi man har behov for fleres ressourcer i fællesskabet.

- at Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget i samarbejdet om at få flere unge med i fællesskabet,
 - har et skarpt lokalt fokus, og er undersøgende på, hvad de unge selv kunne tænke sig i lokalområderne
 - indgår i konkrete dialoger med en bred målgruppe af de unge
 - ser på aldersgruppen mhp. på at opdele i mindre segmenter og medtage den yngre målgruppe under 16 år
 - skaber dialog med de unge igennem folkeskoler og ungdomsuddannelser
- at Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget sammen arbejder med at skabe steder i lokalområderne, hvor de unge har mulighed for at samles med jævnaldrende.
- at der i forhold til Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalgets samt Undervisnings- og Børneudvalgets fælles indsats for de unge arbejdes med at skabe relationer om noget fælles interessebaseret.
- at Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget i samarbejde med Undervisnings- og Børneudvalget afsøger mulighederne for at skabe et frivillighedskorps for unge med lokal forankring evt. med mulighed for at skabe en mentorordning med ungevenner eller trivselsambassadører.
- at administrationen i Skanderborg Kommune i opbygningen af det påtænkte Center for frivillighed og fællesskab på Sølund har et særligt fokus på ungegruppen.

4. Beskrive omfanget af den gruppe indenfor udvalgenes områder, der ikke føler sig som del af fællesskabet, så ressourcerne kan målrettes.

Arbejdsgruppen har ud fra tilgængeligt datamateriale og undersøgelser om trivslen i befolkningen i Skanderborg Kommune udarbejdet analyser, der beskriver de grupper, der ikke føler sig som en del af fællesskabet. I det videre arbejde har arbejdsgruppen fokuseret indsatsen på disse grupper og været meget bevidst om, at inddrage alle relevante aktører, så man arbejder sammen om opgaven og sikrer, at alle ressourcer sættes i spil sammen. Arbejdsgruppen har ligeledes været optaget af at understøtte de initiativer, der allerede er igangsat for nogle af de relevante målgrupper og indgå i samarbejde om disse.

Arbejdsgruppen valgte på baggrund af analysen, at fokusere initiativer i forhold til følgende grupper, der er i risiko for at opleve svær ensomhed samt at føle sig udenfor fællesskabet:

- de helt unge 16-29-årige - selvom om data peger på særligt de unge piger vil arbejdsgruppen fokusere på både piger og drenge. Ungdomsrådet er særligt relevant i forhold til kvalificering af arbejdet med denne gruppe og var derfor inviteret til dialogmødet.
- de ældste ældre +85 år - selvom data peger på særligt de ældste kvinder vil arbejdsgruppen fokusere på både kvinder og mænd. Seniorrådet har igangsat et stort arbejde omkring ensomme ældre. Arbejdsgruppen har været i dialog med Seniorrådet om dette arbejde i forhold til at understøtte de planlagte områdemøder.
- mennesker med psykisk sårbarhed - Handicaprådet samt KUI er særligt relevant i forhold til kvalificering af arbejdet med denne gruppe og var derfor inviteret til dialogmødet.

- mennesker med anden etnisk baggrund end dansk - Integrationsrådet er særligt relevant i forhold til kvalificering af arbejdet med denne gruppe og var derfor inviteret til dialogmødet.
- mennesker udenfor arbejdsmarkedet - det er væsentligt at have blik for at mennesker udenfor uddannelse- og arbejdsmarkedet i højere grad er i risiko for at opleve ensomhed og mistrivsel.

Anbefaling fra arbejdsgruppen:

På baggrund af arbejdsgruppens analyser af datamateriale anbefaler arbejdsgruppen,

- at der i Socialudvalgets, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalgets samt Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med at få flere med i fællesskabet særligt igangsættes initiativer, der har fokus på:
 - de helt unge 16-29-årige
 - de ældste ældre +85 år
 - mennesker med psykisk sårbarhed
 - mennesker med anden etnisk baggrund end dansk
 - mennesker udenfor arbejdsmarkedet
 - at Socialudvalget, Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget og Undervisnings- og Børneudvalget i fremtidige indsatser målretter ressourcerne til de initiativer, hvor kommunale ressourcer sættes i spil sammen med frivillige og foreningsdrevne ressourcer i civilsamfundet, så man kan understøtte medborgerskabet i de nære lokalområder, hvor man kan hjælpe nye ind i de eksisterende fællesskaber.
- 5. Søge inspiration fra andre kommuner om aktuelle initiativer og erfaringer med at sætte kommunale ressourcer i spil sammen med frivillige og foreningsdrevne ressourcer i civilsamfundet.**
- I den forbindelse skal det vurderes, om der skal laves nye tiltag eller om vi allerede har eksisterende tiltag, til at imødekomme de behov, der er.**

Arbejdsgruppen har igennem erfaringer fra andre kommuner identificeret en række faktorer, der fremmer sårbare borgeres deltagelse i fællesskaber. Det drejer sig om ligeværdighed, egne ønsker, eget tempo, fleksibilitet, relation og miks af aktører.

Arbejdsgruppen har fokuseret på eksisterende initiativer i Skanderborg Kommune, hvor der kan bygges oven på initiativerne eller initiativerne kan kobles på nye måder, for at udvide målgruppen så flere kan deltage.

Anbefaling fra arbejdsgruppen:

Med udgangspunkt i de identificerede faktorer, der fremmer sårbare borgeres deltagelse i fællesskaber anbefaler arbejdsgruppen,

- at Socialudvalget, Kultur-, - Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalget, i de løbende dialogmøder med relevante råd, nævn m.m. drøfter målgruppernes og de frivilliges syn på, at der i arbejdet med at få flere til at være en del af fællesskabet tænkes og arbejdes på tværs af målgrupper.
- at Socialudvalget, arbejder videre med muligheden for at målrette midler fra §18 og §79 i forhold til den målgruppe arbejdsgruppen har identificeret samt de målsætninger, der arbejdes med i strategisporet.

- at anbefale Byrådet, at der arbejdes videre med Center for Frivillighed og Fællesskab på Sølund, som giver mulighed for at samle initiativer på Sølund, så der kan skabes synergier og et rum for fællesskaber.
- at der i at der i Socialudvalget, Kultur, - Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings og Børneudvalget arbejdes videre med de beskrevne handlinger, der i forhold til de eksisterende initiativer kan fremme sårbare borgeres deltagelse i fællesskaber, herunder,
 - at der i regi af Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejdes videre med, at der skabes kendskab og relationer på tværs af de eksisterende initiativer, så man får blik for hinanden og tænker på tværs eks. mellem kultur og idræt.
 - at Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget igangsættes et arbejde med at understøtte foreninger og frivillige organisationer i forhold til at modtage nye og mere sårbare deltagere og hjælpe dem godt ind i fællesskabet. I dette arbejde skal der særligt være opmærksomhed på muligheden for at skabe ung-til-ung relationer, hvor der eksempelvis kan uddannes mentorer/frontløbere i civilsamfundet, der kan hjælpe andre unge ind i fællesskaber.
 - at der i Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget samt Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med unges trivsel medtænkes, hvordan kommunale institutioner og civilsamfundet understøttes i at have blik for de borgere i den prioriterede målgruppe, der er udenfor fællesskabet samt understøtte institutioner og civilsamfund med viden om, hvordan man kan hjælpe ensomme ind i fællesskabet. I dette arbejde kan der indtænkes kampagner med flyers og annoncer i ugeavisen for at skabe opmærksomhed og dialog om emnet.
- at Byrådet i Skanderborg Kommune beslutter at anskaffe den digitale fællesskabsplatform Genlyd, som giver mulighed for at borgere og foreninger kan søge tilslutning til arrangementer og aktiviteter, ved at de selv kan lægge invitationer op på siden. Ligeledes kan kommunale medarbejdere bruge platformen aktivt.
- at anbefalingen om anskaffelse af fællesskabsplatformen Genlyd indarbejdes i Byrådets situationsbillede til det videre budgetarbejde.
- at der i administrationens arbejdet med implementeringen af fællesskabsplatformen Genlyd fokuseres på at anvende ansættelser i skånejob og fleksjob, så man yderligere understøtter tankerne i en kommune hvor alle er med.